

Commissie Veiligheid, Voldoende en Schoon Water

Concept verslag commissievergadering

Veiligheid, Voldoende en Schoon Water van 24 januari 2024

Aanwezig: de dames Kuiper en Lenting en de heren Boter (voorzitter), Duintjer, Janssen, Van Mensvoort (portefeuillehouder) en Wolters (AB-leden)
de heer Van der Laan, hoofd Veiligheid en Voldoende Water (secretaris)
de heer Timmer, hoofd Schoon Water
mevrouw Schrik, bestuurs- en managementassistente (verslag)

Afwezig: de heren In 't Hout en Schaafsma

1. Opening

De heer Boter opent de vergadering, doet mededeling van de afwezigen en heet de aanwezigen van harte welkom.

2. Mededelingen

Geen.

3. Verslag commissievergadering VVSW d.d. 29 november 2023

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Agenda vergadering algemeen bestuur d.d. 7 februari 2024

De agenda wordt voor kennisgeving aangenomen.

5. Opstartfase HWBP Verkenning versterking Dollarddijk

De heer Van Mensvoort geeft een mondelinge toelichting op het bestuursvoorstel. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) wordt door alle waterschappen in gezamenlijkheid uitgevoerd. Er is een kostenverdeling afgesproken. De waterschappen gezamenlijk betalen 40%, het rijk betaalt 50% en het uitvoerende waterschap betaalt 10% van de gemaakte kosten voor de projecten binnen het eigen beheergebied in het kader van het HWBP. Voor de projecten van het HWBP zijn alle dijken in Nederland beoordeeld en aan de hand hiervan is een prioriteitenlijst opgesteld. Het waterschap Hunze en Aa's heeft een project wat bovenin de lijst is geplaatst en derhalve wordt in 2025 de opstartfase gestart voor het project Versterking Dollarddijk. Alle dijken in Nederland dienen in 2050 aan de veiligheidseisen te voldoen.

Voor de opstartfase wordt een voorschotbudget aan het algemeen bestuur gevraagd waarvan 90% terug wordt betaald vanuit het HWBP.

Het project zal een aantal jaren vergen om alle werkzaamheden te voltooien.

Het is van belang om met de opstartfase te beginnen omdat de kleirijperij een essentieel onderdeel is van het project. Kleirijperij heeft tijd nodig om in te drogen om te kunnen worden verwerkt. De verkenning vindt plaats in 2025-2026 en de planuitwerking 2027-2028 en de realisatie vindt plaats in 2029-2037. Na de planuitwerking kan pas een begroting van de totale kosten worden opgemaakt.

De heer Janssen zegt dat bij de vaststelling van de Kustvisie ook gesproken is over de prioritering van de projecten en vraagt naar de stand van zaken inzake de kwelders die op termijn van nut kunnen zijn voor De Grote Polder.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de kwelders buitendijks zijn en dat eerst voor de Versterking van de Dollarddijk een verkenning plaatsvindt. Het is nog niet bekend wanneer het onderzoek naar de kwelders start. Het ligt in de bedoeling om met externen een samenwerking aan te gaan om het slib uit de Dollard te verwijderen en deze te drogen (kleirijperij) om daarna te kunnen verwerken. Het waterschap zou dan de eerste tien jaar 35% van het slib nodig hebben voor het ophogen van onze dijken. De overig 65% van het slib is dan beschikbaar voor de markt. Het is nog niet bekend op welke termijn buitendijks kwelders worden gerealiseerd.

De heer Janssen zegt dat de kwelders wel in de aandacht zijn gezien de Kustvisie en vraagt of het onderzoek ten aanzien van de kwelders zo lang kan blijven wachten.

De heer Van der Laan antwoordt dat Rijkswaterstaat verantwoordelijk is voor het buitendijkse gebied. Het waterschap beheert de zeedijken en is verantwoordelijk voor de dijkveiligheid. Door het vaststellen van een Kustvisie heeft het waterschap de mogelijkheid om deze visie mee te nemen in de diverse overleggen.

Aanpassen van de kwelders is een mogelijk vervolg op voorliggend project.

De heer Janssen vraagt hoe de ingelanden ter plaatse worden geïnformeerd over de voorgenomen werken omdat is gebleken dat de mensen ter plekke zorgen hebben over de uitvoering van de werkzaamheden ten aanzien van de dijkverzwaring en de kleirijperij.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat bij ieder project onze afdeling communicatie wordt betrokken en die beoordelen hoe met de omgeving wordt gecommuniceerd.

De heer Van der Laan licht toe dat we in het kader van De Brede Groene Dijk wel al met betreffende partijen in gesprek zijn. Per project worden betreffende ingelanden betrokken bij de plannen. In het participatietraject van de Dollarddijk worden alle betrokkenen geïnformeerd.

De heer Duintjer zegt dat de Kustvisie nog niet in een participatieproces is betrokken waardoor er onrust in het gebied ontstaat. Een aantal mensen voelt zich overvallen omdat ze worden geconfronteerd met een vastgestelde Kustvisie.

De heer Van der Laan zegt dat bij een visie wordt aangegeven welke kant men op wil gaan met elkaar. En dat een overheid wel duidelijk dient aan te geven waar men voor staat ten aanzien van de waterveiligheid. De Kustvisie biedt meerdere wegen om de waterveiligheid voor de toekomst te bereiken. In het project Dollarddijk heeft participatie een duidelijke plek.

De heer Duintjer zegt dat de verkenning veel geld kost en dat er 90% terug komt en vraagt in hoeverre dit juridisch is vastgelegd. En dan met name voor het gedeelte van de overheid (50%) gezien de veranderingen in de politiek.

De heer Van der Laan zegt dat het HWBP een betrouwbare partner is en zal betalen als het waterschap zich aan de afspraken houdt. Bij het HWBP worden gelden gereserveerd en er wordt altijd achteraf betaald.

De heer Duintjer vraagt of het juridisch is getoetst.

De heer Van der Laan antwoordt dat er juridisch en financieel is getoetst. Er is een overeenkomst getekend door alle alliantiepartners.

De heer Boter vraagt of de 40% bijdrage aan de kosten door alle waterschappen gezamenlijk nog een risico vormt.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de waterschappen jaarlijks reeds aan het Deltafonds bijdragen ten behoeve van de 40% bijdrage. Inclusief de twee waterschappen die geen zeedijken beheren.

De heer Duintjer vraagt of het waterschap Hunze en Aa's het eerste waterschap is die een HWBP-project uitvoert.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er al verschillende projecten zijn uitgevoerd zoals ons eigen project "De Brede Groene Dijk".

De heer Duintjer vraagt of er onderling tussen de waterschappen van elkaar wordt geleerd.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er in het kader van de HWBP altijd een alternatief dient te worden onderzocht. Als alternatief voor de Brede Groene Dijk wordt een asfaltdijk onderzocht en deze bevindingen worden gedeeld met andere waterschappen.

De heer Wolters is blij met de toelichting op het bestuursvoorstel en vraagt of er 2 alternatieven worden onderzocht of dat er meerdere alternatieven worden onderzocht en een zeefmodel wordt toegepast.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat er 2 alternatieven worden onderzocht.

De heer Wolters vraagt naar aanleiding van blz. 5 Risico's en kansen, laatste zin of het voorgelegd wordt aan het DB of aan het AB.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat AB-voorstellen altijd via het DB naar het AB gaan ter besluitvorming. Indien het DB van mening is dat het ter besluitvorming aan het AB moet worden voorgelegd zal het uiteraard worden geagendeerd voor een AB-vergadering.

De heer Wolters zegt dat indien er grote gevolgen zijn het in het AB moet worden besproken.

De heer Van Mensvoort antwoordt bevestigend maar acht de kans klein dat er wordt afgeweken van het voorliggend voorstel.

De heer Boter vraagt of het misschien binnen een financieel kader door het DB kan worden besloten of dat indien het kader opgerekt moet worden het ter besluitvorming naar het AB gaat.

De heer Van der Laan antwoordt dat er een financieel mandaatbesluit is vastgesteld en er volgens dit mandaat wordt gehandeld.

Mevrouw Kuiper vraagt of de plannen inzake de kleirijperij aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat voorliggend voorstel ook het onderzoeken van de plannen met betrekking tot de kleirijperij bevat. Er zal worden onderzocht of met externe partijen de kleirijperij kan worden geëxploiteerd.

De heer Boter zegt dat voor de invulling van het project "de kleirijperij" een besluit van het algemeen bestuur benodigd is.

De heer Van der Laan zegt dat er al ervaring is opgedaan bij de kleirijperij in het kader van de Brede Groene Dijk. Deze ervaringen worden meegenomen in de organisatie om de toekomstige kleirijperij vorm te geven.

Mevrouw Kuiper vraagt of er veel transportbewegingen worden verwacht bij de uitvoering van de kleierijperij.

De heer Van der Laan antwoordt dat bij de kleirijperij voor de Brede Groen Dijk klachten ontstonden over transportbewegingen in de kleine dorpen. Het is mede daarom gewenst dat de kleirijperij zoveel mogelijk in de buurt van de grote projecten plaatsvindt.

De heer Jansen zegt dat het voordeel van een eigen kleirijperij is, in plaats dat het uit het rivierengebied wordt gehaald, niet dat het aantal transportbewegingen kleiner wordt maar de afstand wel stukken minder is.

De heer Van der Laan antwoordt dat het om grote financiële zaken gaat en dat het van belang is dat de markt hun gang gaat. 35% van de klei is voor het waterschap. 65% van de klei is voor andere partijen.

De heer Duintjer vraagt waar de verdeling 35/65% op gebaseerd is.

De heer Van der Laan antwoordt dat dit gebaseerd is op ervaring zoals bij de Brede Groene Dijk. Een ervaringscijfer wordt nader uitgewerkt in het project Versterking Dollarddijk.

De heer Boter vraagt naar aanleiding van blz.4, vierde alinea of er randvoorwaarden zijn gesteld aan het sober en doelmatig uitvoeren. Is hiervoor een referentiekader bekend.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat het landelijk een groot project is en dat er sober en doelmatig dient te worden gewerkt anders is het financieel niet haalbaar.

Eén van de uitdagingen is dat het een samenwerking is tussen alle waterschappen in Nederland, ook financieel.

De heer Boter vraagt wie controleert het gehele land en toetst of alles op dezelfde manier sober en doelmatig wordt uitgevoerd.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat door het HWBP alle plannen van geheel Nederland worden beoordeeld. De waterschappen houden elkaar onderling ook scherp hoe de verschillende projecten worden uitgevoerd.

De heer Van der Laan antwoordt dat er bij de beoordeling van projecten met review teams wordt gewerkt. In deze teams wordt continue van elkaar geleerd op zowel technisch-, financieel- als ook op juridisch vlak.

De heer Duintjer gaat ervanuit dat de koppelkansen worden benut voor natuur, waterkwaliteit en recreatie.

De heer Van der Laan antwoordt dat vanuit het HWBP de natuur, waterkwaliteit en recreatie als meekoppelkansen kunnen worden benut. De meekoppelkansen worden niet door het HWBP gefinancierd en moeten worden gefinancierd door belanghebbenden.

Alle HWBP-projecten zijn taakgericht op waterveiligheid.

De projecten ten behoeve van waterveiligheid worden sober en doelmatig uitgevoerd. De meekoppelkansen kunnen worden benut indien belanghebbende partijen zelf de financiën organiseren.

De heer Boter vraagt of de kwelders onderdeel zijn van het project de Brede Groene Dijk en of dit als meekoppelkans kan worden benut vanuit de Kustvisie en de visie de Brede Groene Dijk.

De heer Van der Laan antwoordt dat de kwelders de waterveiligheid stimuleren. Rijkswaterstaat is het bevoegd gezag over de buitendijkse kwelders. Er wordt wel samengewerkt tussen Rijkswaterstaat en het waterschap.

Bevindingen

De commissie neemt kennis van het voorstel om:

- Een krediet beschikbaar te stellen van bruto € 998.072,- (netto € 99.807,-) ten behoeve van de Opstartfase HWBP Verkenning Versterking Dollarddijk;
- Instemmen met de voorgestelde financiering;
- Indien de 10% PGEB voor het jaar 2024 en latere jaren niet wordt gerealiseerd, blijven de betreffende middelen geormerkt voor volgende projectfasen in het HWBP.

6. Rondvraag

De heer Duintjer vraagt naar aanleiding van een interview met een hydroloog van het waterschap of het water vasthouden op hogere gebieden wordt onderzocht bij het waterschap Hunze en Aa's. Spreker vraagt dit omdat hij verbaasd heeft geluisterd naar het interview. Het lijkt als of er bij het waterschap weinig inzicht lijkt te zijn over het actief vasthouden van water in hoger gelegen gebieden. Voor de ingediende motie door de heer Duintjer over dit onderwerp is nog geen reactie ontvangen.

De heer Van Mensvoort antwoordt dat de hydroloog het verhaal heeft verteld conform het beleid van het waterschap Hunze en Aa's dat is vastgesteld door het algemeen bestuur.

De heer Van der Laan zegt dat onderzoek gaande is over het vasthouden van bovenstrooms water, conform de opgave(n) uit ons Waterbeheerprogramma. Als dit onderzoek is afgerond, wordt het algemeen bestuur hierover geïnformeerd.

Ook is onderzoek gaande hoeveel water er benodigd is in een droge periode om volledig voorzienend te zijn.

De antwoorden op de vragen van de motie van de heer Duintjer worden ingebracht in het algemeen bestuur.

De heer Duintjer zegt dat de waterschappen in het zuiden al actief bezig zijn om water vast te houden in de haarvaten van de watergangen.

De heer Duintjer vraagt aandacht voor het vasthouden van bovenstrooms water en vraagt tevens om hier prioriteit aan te geven.

De heer Van der Laan antwoordt dat bedoelde onderzoeken/projecten bekend zijn. De onderzoeken kunnen nog niet worden beoordeeld omdat er nog geen resultaten bekend zijn van de onderzoeken. Er is goed contact met het waterschap Vechtstromen over de voortgang van deze projecten.

7. Sluiting

De heer Boter bedankt eenieder voor diens inbreng en sluit de vergadering.

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 28 februari 2024.

Jan van der Laan,
secretaris

Jasper Boter,
voorzitter